

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Minister van VWS
Minister voor MZS
DG-V

SG
Dir. Macro-Eco. Vraagst. en
Arbeidsmarkt
Team AEB

Ontworpen door

(10)(2e)

(10)(2e)

M +31(0)6- (10)(2e)
(10)(2e) @minvws.nl

Datum

16 oktober 2020

Kenmerk

Zaaknummer

nota

(ter voorbereiding van een overleg)

Betreft: Catshuissessie Gedrag&Corona
Vergaderdatum en -tijd: 18 oktober 2020
Vergaderplaats:

Paraaf directeur

Paraaf SG

1 Aanleiding en doel overleg

Het aantal Coronabesmettingen loopt sinds begin juni op en hebben geleid tot ingrijpende maatregelen om het aantal besmettingen terug te dringen. Dit gaat gepaard met maatschappelijke gevolgen, op het vlak van welbevinden, gezondheid en economie. Met gedragsinzichten kunnen maatregelen effectiever worden gemaakt waarmee zwaardere maatregelen en de (maatschappelijke) kosten daarvan voorkomen kunnen worden.

Door het toepassen van gedragsinzichten kan rekening worden gehouden met het totale menselijke keuzeprocess –mensen maken gebruik van heuristieken / automatisen, worden sterk gestuurd door hun omgeving en laten zich leiden door sociale voorbeelden. Hierop inspelen kan mensen helpen zich beter te houden aan de corona-gedragsvoorschriften en is aanvullend op het overdragen van kennis via voorlichtingscampagnes.

Gelet de potentie van gedragsinterventies zijn we als Rijksoverheid gestart met het ontwikkelen van een toolkit met gedragsinterventies die behulpzaam is voor situaties waarin het naleven van de maatregelen moeilijk is.

Rond 1 september is er rapid response team actief, onder leiding van SG's van Financiën en VWS, bestaande uit gedragsexperts vanuit de gedrags-netwerken binnen de Rijksoverheid betrokken en het RIVM-gedragsunit. Het rapid response team heeft inmiddels een aantal mogelijke interventies bedacht en gewogen; de meest kansrijke worden momenteel verder uitgewerkt en bij acceptatie (via de ACC en MCC) door de programmadirectie Covid-19 geïmplementeerd.

2 Te bespreken punten

1. Minister van SZW zal de aftrap doen: bijlage 1 is de concept-presentatie
2. Vanuit het RIVM zal er een presentatie worden gegeven met de laatste inzichten, zie bijlage 2.
3. Op basis van deze presentatie zal het gesprek starten. In bijlage 3 die de DGV kan laten zien, staan een paar voorbeelden die momenteel door het rapid response team worden uitgewerkt; onder het kopje toelichting staat meer achtergrondinformatie.
4. Er zal mogelijk ook worden benoemd de problemen die breder zijn dan de gezondheidsrisico's (dus verder kijken dan de vraag: Hoe zorg je ervoor zorgt dat mensen zich houden aan de 1,5meter afstand, hun handen wassen etc?). In bijlage 4 geeft ideeën voor bijbehorende gedragsaanpak
5. Omdat mogelijk ook de notitie van Buitenlandse Zaken met prikkelende ideeën o.b.v. lessons learned uit binnen- en buitenland die vorige week is in de MR besproken, wordt aangehaald is deze als bijlage 5 bijgevoegd.

SG
Dir. Macro-Eco, Vraagst. en
Arbeidsmarkt
Team AEB

Kenmerk

3 Advies en toelichting

U kunt instemmen met de lopende ontwikkelingen en daarbij bedrukken het belang om op korte termijn als kabinet met zichtbare en impactvolle gedragsinterventies te komen als aanvulling op andere interventies.

4 Toelichting

In de eerste ronde zijn drie concrete prototypen van gedragsinitiatieven gepresenteerd. Het gaat om initiatieven gericht op het voorkomen van besmettingen in de thuissituatie:

- *Tools voor bezoek thuis*: mensen helpen bij het organiseren van visite.
- *Sociale Inspiratie*: laten zien welke mooie dingen binnen de samenleving worden bedacht om veilig thuis samen te komen.
- *Zichtbare reminder*: een fysiek token wat mensen zelf en anderen herinnert aan hun goede voornemens om zich te houden aan de gewenste gedragingen (afstand houden, hygiëne).

Het beeld destijds was dat de besmettingen weer begonnen op te lopen en dat de meeste besmettingen in de thuissituatie ontstonden. Er is naar manieren gezocht om mensen op een positieve manier te verleiden zich aan de coronarichtlijnen te houden met de term #ikdoehetzo. Van de drie interventies die zijn uitgewerkt, zijn de eerste twee initiatieven inmiddels door de Programmadirectie Covid-19 overgenomen.

In de tweede ronde is gekeken waar gedrag nog meer kan helpen. De volgende onderwerpen worden momenteel onderzocht of uitgedacht:

- Welke barrières ervaren mensen om thuis te werken;
- Prijsvraag nudging de curve om studenten, professionals en wetenschappers zoveel mogelijk goede ideeën voor kansrijke gedragsinterventies te laten bedenken;
- Via gedragsinzichten mensen verleiden om thuis te blijven bij klachten/na het testen;
- Stimuleren online boodschappen doen na maken testafspraak;
- Drukke vermijden in de supermarkt door bezoekers meer over de dag te spreiden;
- Een (klap)armbandje om mensen in de buitenruimte te herinneren aan het houden van afstand;
- Een zeepje met een (verzamelbaar) speeltje om (vooral kinderen) te stimuleren hun handen te wassen.

Drie voorbeelden kunnen worden uitgelicht die momenteel in de tweede ronde worden uitgewerkt:

1. Armbandje voor afstand: door een zichtbare reminder te introduceren benadruk je de sociale norm: 1,5 meter afstand houden. Het maakt het ook laagdrempeliger om mensen aan te spreken, je hebt tenslotte via het armbandje al laten zien dat je het belangrijk vindt dat mensen afstand houden.
2. Druktemeter: het invoeren van een druktemeter biedt handelingsperspectief voor de mensen die wel drukte willen vermijden maar niet goed weten hoe. Mensen keren maar beperkt om zodra ze geconfronteerd worden met drukte, daarom wil je voorkomen dat mensen in die situatie komen.
3. Cadeautje na het testen: het bieden van een cadeautje (bijvoorbeeld in de vorm van een Pathé thuis bon) zorgt wederkerigheid wat mensen stimuleert om thuis te blijven in afwachting van de uitslag.

SG
Dir. Macro-Eco, Vraagst. en
Arbeidsmarkt
Team AEB

Kenmerk

(10)(2e)

(10)(2e)